

Szerves utakon – önmagunk felé

A Nemzeti Művelődési Intézet munkatársai a Szerves Műveltség Kollégiumának borszéki táborában

A Nemzeti Művelődési Intézet Makoldi Sándor Központjának programjában a szerves műveltség Kárpát-medencei kapcsolatrendszerének felmérése és fejlesztése jelentette, s jelenti továbbra is az egyik fókuszterületet – a kulturális nemzetegyesítés leghatékonyabb eszközeként. A kapcsolatfelvétel gyorsasága a helyi cselekvési kedv intenzitását is jól tükrözi: Balla Zoltán, a székelyudvarhelyi Humán Reform Alapítvány elnöke az elsők között jelentkezett az új Központ megszületésekor, hogy szervezetével bekapcsolódjon ebbe a nemzetépítő folyamatba. Az alábbiakban a tavasztól nyárig terjedő kapcsolatépítési időszak legfontosabb mérföldköveiről következik egy gondolati összefoglaló, értékelés.

Szakmai nap Székelyudvarhelyen

Április végén egy közművelődési szakmai nap keretében mutatkozott be a Nemzeti Művelődési Intézet, s vele a Makoldi Sándor Központ a székely székek egykori központjában.

A Nemzeti Művelődési Intézet felsővezetését Závogyán Magdolna

ügyvezető és dr. Juhász Erika szakmafejlesztési igazgató, a Makoldi Sándor Központot Gyöngy Péter központvezető, míg a Partnerségi Központot Molnár György képviselte. A szervező Humán Reform Alapítvány és a résztvevők értékelése szerint az alábbi eredmények köszönhetők a 60 fő részvételével megtartott rendezvénynek:

– A jelenlevők átfogó képet kaptak a Nemzeti Művelődési Intézet

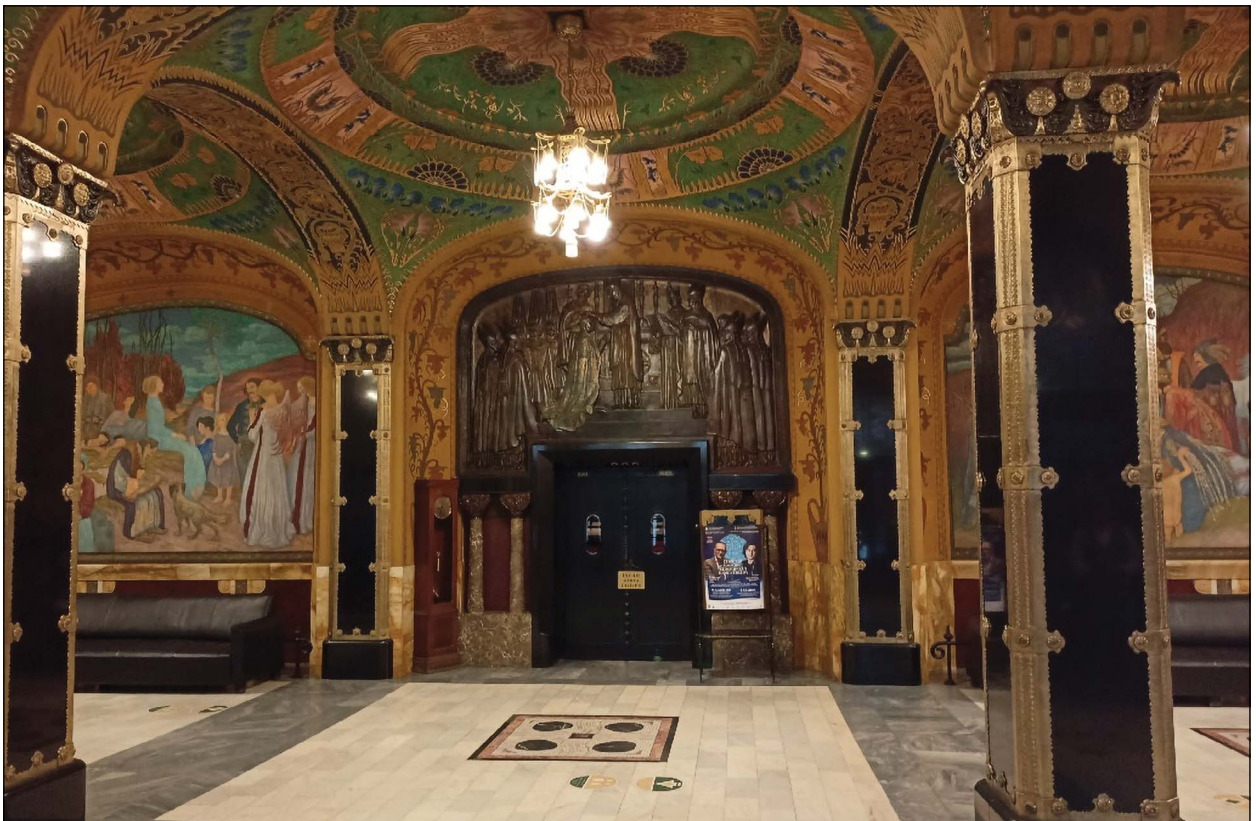
küldetéséről, stratégiai terveiről, szakmai tevékenységéről, működéséről.

– A résztvevők meggyőződhetek az Intézet együttműködési szándékáról.

– Az Intézet Szakkör programja sikeresen beindult Székelyföldön, az új érdeklődők száma megsokszorozódott, illetve ismertté vált, hogy az ősszel újra induló programra a székelyföldiek az Amóba Alapítvány,

Székelyudvarhelyen vendéglátóink társaságában

Magyar szecesszió a gödöllői művésztelép alkotóitól – a marosvásárhelyi Kultúrpalota előcsarnoka

a szörványbéli megyék az EMKE koordinációjával jelentkezhetnek.

– A Makoldi Sándor Központ együttműködési szándékáról biztosított minden szerves műveltséggel foglalkozó szervezetet, és a gyakorlati lépések megfogalmazására buzdította az érdekelteket.

– Megerősítést nyert, hogy kívánatos egy székelyföldi együttműködési rendszer kialakítása mindazokkal, akik elősegíthetik az ilyen jellegű programok regionális terjesztését, megvalósítását. Ebbe a körbe beletartoznak mindazok a civil szervezetek, melyekkel értékalapú együttműködési megállapodás köthető.

– A hozzászólók, kérdezők érdemi válaszokat kaptak kérdéseikre, s a válaszokból az is kiderült, hogy az Intézet nem pénzügyi támogatást nyújt, hanem a *szakmai programokra épülő, értékalapú együttműködések* révén képzei el a külhoni magyar szervezetekkel való kapcsolatrendszer kialakítását.

Molnár György bemutatta a Szakkör mintaprogram hét perces,

a külhoni régiókban forgatott élményfilmjét, melyet nagy tetszéssel fogadtak a jelenlévők.

A szakmai nap közvetlen gyakorlati hozadékaként a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete Maros Szervezetének vezetője, Fazekas Miklós felajánlotta egy újabb tanácskozás megrendezését Marosvásárhelyen, mely elsősorban a Szakkör program keretein belüli együttműködés lehetőségeire összpontosít.

Szakmai nap Marosvásárhelyen – a Romániai Magyar Gazdák Egyesülete (RMGE) Maros Szervezetének meghívására

A felújítás alatt álló szecessziós Kultúrpalota megtekintése után a magyar állam támogatásával kialakított modern belvárosi épületben, a Studium Közösségi Házban zajlott a szakmai nap

programja, a székelyudvarhelyivel közel azonos létszámú érdeklődő részvételével. Závogyán Magdolna ügyvezető a Szakkör program Kárpát-medencei kiterjesztésének fontosságáról beszélt, Gyöngy Péter a szerves műveltség értékei mentén működő erdélyi, székelyföldi szervezetek képviselői számára a Makoldi Sándor Központ programját, valamint az intézményegység megalakulása óta eltelt rövid időszak eredményeit ismertette, hangsúlyozva a közös szellemi alapértékek folyamatos tisztázásának fontosságát.

A Szerves Műveltség Kollégiumának nyári tábora – Borszék

A Nemzeti Művelődési Intézet Makoldi Sándor Központjának munkatársai, Gyöngy Péter és Szántai Lajos Molnár Györggyel, az Intézet Partnerségi Központjának vezetőjével a Humán Reform Alapítvány meghívására Borszék-

Borszék – A helyiek szerint tündérek lakják ma is e tájat...

re látogattak. A borszéki szerves műveltség tábor résztvevőivel a tábor második napján megismerkedtek az egyedülálló gyógyhatású borszéki vizek forrásaival, a lenyűgöző szépségű székellyi fürdőhely tündérkertjének csodáival. A nap Szántai Lajos előadásával zárult, melyben a 800 éves Aranybulla történelmi jelentőségéről beszélt, hangsúlyozva azt a kevésbé ismert tényt, hogy II. András törvénye voltaképpen az első olyan írott alkotmány, mely nem a király és a nemesség közötti magánjogi szerződést kodifikálja, hanem a Szent Korona közjogi tanában kifejeződő történelmi szokásjogi hagyományt rögzíti, vagyis az ősi szabadságjogokat erősíti meg.

A tábor teljes szerdai napja a Nemzeti Művelődési Intézet Makoldi Sándor Központjának koordinálásával valósult meg, fő célja a szellemi tisztázás volt: a központ munkatársai tartottak előadást, illetve műhelybeszélgetést. Szántai Lajos *Szerves utakon – önmagunk felé* címmel tartotta meg előadását, melyben a magyar nyelv más-

salhangzó-kategória rendszerének segítségével több ezer éves műveltségünk néhány fontos belső összefüggésére hívta fel a figyelmet. Kitért azokra a szellemi irányzatokra, utakra, melyek a szerves műveltség honi újrafelfedezése során felszínre kerültek, s melyek nem egy eset-

ben tévútnak, vagy legalábbis mellékvágánynak bizonyultak. Mivel egy nemzedékváltás kellős közepén vagyunk a szerves műveltség értékeinek örökítési folyamatában, így azt is kiemelte, hogy mindig a nemzedékváltások időszakában a legsebezhetőbb egy nemzet,

A tábor résztvevői a híres borvízforrások egyike, a Kossuth-forrás előtt

amikor az öregek már elmentek a „minden élők útján”, a fiatalok pedig még nem nőttek fel...

Gyöngy Péter a délutáni műhelymunka során röviden összegezte a szerves műveltség magyarországi újralfedezésének elmúlt fél évszázadát, kiemelve Pap Gábor művészettörténész korszakos jelentőségű tevékenységét e téren. A mozgalommá terebélyesedés szükségképpen számos buktatóval járt az elmúlt évtizedekben, s a legtöbb közösségi kezdeményezés is átesett a szokásos gyermekbetegségeken, mégis a magyar művelődés rendkívüli jelentőségű öröksége, „aranytartaléka” válhatott közkinccsé ebben az időszakban.

Szó esett a vándoriskolaként működő Örökség Népfőiskola 7 éves tevékenységéről, majd az annak nyomán megalakuló Magyar Hagyomány Műhelyről – mindkettő Molnár V. József kezdeményezésére jött létre. Az aktuális helyzet elemzése után a tábor résztvevőinek kérdéseire válaszolva, összegzésképpen az alábbi négy területet jelölte meg az élő műveltség mai továbbélésének fő lehetőségeiként:

- örökségünkől táplálkozó alkotás
- szerves szemléletű kutatás
- értékalapú (főleg mikro-) közösségek építése
- tudásátadás (iskolai, és iskola-rendszeren kívüli formákban, ahol kiemelt jelentősége van a kiépülő Kárpát-medencei népfőiskolai hálózatnak)

A tábor egyik legfőbb tanulságaként megfogalmazódott, hogy nagy szükség van az ilyen tisztázó jellegű, az alapértékeket újradefiniáló, megfogalmazó *műhelybeszélgetésekre*, mert ez a műveltségtípus nem a kikristályosodott, véglegesre csiszolt „könyvbölcsességre” épül, hanem az alappilléreiben állandó, de folyamatosan megújuló, változó, élő tudásra. *Mint fent – úgy bent...*

Szántai Lajos a 800 esztendő Aranybullát méltatja

Szerves utak és útvesszők – Gyöngy Péter a műhelybeszélgetés résztvevőivel

GYÖNGY PÉTER a Debreceni Tanítóképző Főiskolán ismerkedett meg Makoldi Sándorral, aki tanárként, festőművészként, néprajzkutatóként a szerves magyar hagyomány alkotó tovább örökítésének szentelte életét. Ez a szembesülés nemzeti műveltségünk értékeivel egész későbbi életpályáját meghatározta. 2022 januárjától dolgozik a Nemzeti Művelődési Intézet Makoldi Sándor Központjának vezetőjeként. A Központ tevékenysége – névadója szellemiségéhez hűen – a magyar szerves műveltség értékeinek megismertetését, népszerűsítését, áthagyományozásának elősegítését szolgálja egymásra épülő, egymást kiegészítő közösségi művelődési programok megvalósításával.